

ANALYS AV FRÅGEUNDERSÖKNINGEN

Observationer om "Välkky trygghetsstolpe" på basis av elev- och lärarenkäter

Jag har bekantat mig med "Välkky skydsstolpe" och med försöksanvändningen av systemet genom enkätmaterial som samlades in i februari och mars 2021. Utgående från detta enkätmaterial framlägger jag observationer av allmän natur om försöket och dess resultat. Jag tolkar materialet mot bakgrunden av min tidigare forskning om elevers trygghet och kriser. Kommentarererna är helt och hållet mina egna.

Som begränsande faktor vill jag framhålla att det tillgängliga materialet inte möjliggör en bedömning av trygghetsstolpens reella inverkan på störande uppförande. Det tillgängliga materialet tillåter endast en bedömning av hur lärare och elever förhåller sig till en trygghetsstolpe i skolmiljön och av vilken potential det finns för kommande användning av stolpen. En mer detaljerad tolkning av svaren försvåras naturligtvis av att en del av skolklasserna svarade på enkäten gemensamt i stället för att varje elev skulle ha svarat personligen.

Av lärare rapporterade erfarenheter

Lärarenkäten besvarades av sammanlagt 14 lärare. Den genomsnittliga svarstiden var drygt två minuter och sammanlagt sju lärare lämnade fritt formulerade svar.

Allmänt taget var svaren försiktigt positiva. Eftersom svaren var få är det inte meningsfullt med någon mer ingående statistisk analys (varje enskilt svar har stor tyngd). Ur de fritt formulerade svaren kan vi plocka två väsentliga observationer, nämligen:

- Lärarna ansåg att trygghetsstolpen fungerar (tre omnämmanden) och att den inte var till något som helst besvär (två omnämmanden).
- Det var lätt för lärarna att förstå stolpens funktionsprincip och den ansågs inte inverka på övervakningen av ordning i övrigt.

Av elever rapporterade erfarenheter

Elevenkäten besvarades av sammanlagt 142 elever och den genomsnittliga svarstiden var den samma som för lärarna. Ungefär en tredjedel lämnade fritt formulerade svar. Svarsfördelningen visade att elevernas inställning över lag kan tolkas som positiv. Inga betydande skillnader finns mellan årskullarna.

För samtliga frågor var svarsfördelningen klart mindre än standardfördelningen. Denna tolkning kan för frågorna 3–5 göras på bedömningsskalan 1=”positiv” ytterlighet, 5=”negativ” ytterlighet. Observera dock att de som mobbats (41 [29%]) inte upplevde stolpen som vare sig mer positiv eller mer negativ än de som inte hade mobbats. Beträffande fritt formulerade svar kan följande observationer nämnas:

- endast enstaka omnämmanden av missbruk eller förmodat missbruk
- stolpen upplevdes som enkel att använda
- endast två negativa svar, till exempel om att det skulle vara stämplande/genant eller meningslöst
- flera omnämmande av att stolpen leder till att mer uppmärksamhet fästs vid trygghet i allmänhet

Sammandrag

Den genomförda frågeundersökningen påvisar att ”Välkky trygghetsstolpe” som teknologisk lösning är sådan att den smidigt kan inlemmas i trygghetsrutinerna på olika skolor. Den erbjuder ett lättanvänt gränssnitt för att ingripa i problem exakt då det behövs.

Internationell forskning om trygghet i olika läroinrättningar har visat att enkla teknologiska eller rutinrelaterade lösningar är det som fungerar bäst.

Med andra ord: redan det faktum att läroinrättningar är olika stora leder ofta till att antimobbingsprogram med tonvikt på komplicerade uppgifter och förpliktelser i alltför hög grad vilar på skolans eget ansvar. En lösning som enkelt kan överföras från miljö till miljö kan tas i bruk på basis av existerande funktionsmodeller. På motsvarande sätt kan läroinrättningar av olika typ lättare hitta gemensamma arbetssätt oberoende av sina skillnader.

I Åbo 15.4.2021

Pekka Räsänen

Taloussosiologian professori, Turun yliopisto pekka.rasanen@utu.fi; 050 567 2230

Esim. Oksanen, A., Räsänen, P., & Nurmi, J. (2012). Jokela and Kauhajoki: Experiencing school shootings in a Nordic welfare society. *Handbook of critical incident analysis*, 252-264; Hawdon, J., Oksanen, A., Räsänen, P., & Ryan, J. (2012). School shootings and local communities: An international comparison between the United States and Finland. University of Turku/Department of Social Research. Turku.

Ks. tarkemmin esim. Lester, S., Lawrence, C., & Ward, C. L. (2017). What do we know about preventing school violence? A systematic review of systematic reviews. *Psychology, Health & Medicine*, 22(sup1), 187-223.